

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝΟΥ ΔΑΝΙΗΛ ΚΟΝΤΟΥΔΗΣ *

ΥΠΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γ. ΑΤΕΣΗ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡ. ΛΗΜΝΟΥ

Και ἀπαντῶν ὁ Δανιὴλ εἰς τὰ ἀποσταλέντα αὐτῷ, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συγχαρητήρια γράμματα ἀνέφερε, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι «ἀφωσιωμένοι δια παντὸς πρὸς τὰς ὑψηλὰς διαταγὰς τῆς Α. Μ. τοῦ θεοσεβεστάτου ἡμῶν Μονάρχου καὶ πρόθυμος ἐκπληρωτὴς τῶν ἐντολῶν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς ἣν ἡ Α. Μ. ἐνεχείρισε τοὺς οἴκας τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀναλαμβάνω εὐελπίς τὸ θάρρος, ἵνα προσεξαιτήσωμαι καὶ τὰς πανιέρους θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχὰς πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὑψηλῶν χρεῶν, ὧν ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐψήφισεν ἄξιον καὶ ἐμὲ τὸ ἐλάχιστον τέκνον τῆς καὶ ἡ Α. Μ. ὁ σεβαστὸς Ἀναξ ἐνέκρινεν.

Ἐπ' αὐταῖς ὑποστηριζόμενος καὶ αὐτὰς συνοδοιπόρους εὐλαβῶς ἐπικαλούμενος ἀπαίρω ὅσον οὕτω εἰς ἣν ἐκλήθην διακονίαν ἐξαιτούμενος τὸν δοτῆρα τῶν ἀγαθῶν Ὑψιστον Θεόν, ἵνα γένηται καὶ τοῦ νεμηθέντος καὶ ἐμοὶ τῷ ἀναξίῳ προστάτης καὶ ἀρωγὸς καὶ οὕτω ν' ἀναδειχθῶ ἄξιος τῆς βασιλικῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐλπίδων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προβαίνων ἀπροσκόπτως εἰς τὰ ὑψηλὰ χρέη μου καὶ ὁδηγῶν τὸ ἐμπιστευθέν μοι λογικὸν ποιμνιον, ἐπὶ τὴν σωτήριον μάνδραν τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ»¹.

Οὐχ ἦττον ὅμως, εἰ καὶ ταῦτα ἐλήφθησαν παρ' αὐτοῦ, ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1834, ἐν τούτοις, λόγῳ συγκοινωνιακῶν ἀνωμαλιῶν, δὲν ἠδύνατο ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ παροικίαν ἐπὶ ἀναλήψει τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων.

Ἐκ παραλλήλου ἦτο ὑποχρεωμένος, συνφθὰ τῷ ἄρθρῳ Β'. τοῦ ἀπὸ 21 Νοεμβρίου (3 Δεκεμβρίου) 1833 Β. Α. νὰ δώσῃ τὸν νενομισμένον ὄρκον² δι' ὃ καὶ ἡ Σύνοδος ἀπέστειλε τῷ Εὐβοίᾳ Ἀνθίμῳ, ἱεράρχῃ τῆς πρωτεύουσας τοῦ ὁμωνύμου νομοῦ, διαταγὴν, περὶ μεταβάσεως εἰς Χαλκίδα, ἔδραν τοῦ ὡς εἴρηται νομοῦ, καὶ τοῦ Καρυστίας, ἵνα δώσῃ τὸν νενομισμένον ὄρκον τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ· ὅμως ὁ Δανιὴλ ἐξηκολούθει παραμένων εἰς Ἐρμούπολιν Σύρου, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ ἐντολὴ τῆς Συνόδου πρὸς τὸν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 616 τοῦ ΚΔ' τόμου.

1. Β. Ἀτέση ἐνθ' ἀνωτ. σ. 68-69.

2. Οὗτος εἶχε τὸν ἐξῆς τύπον. «Ὁμνῶ ἀκριβῆ ἐκτέλειν τῶν ἐμπιστευθέντων μοι χρεῶν κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὰς Βασιλικὰς διαταγὰς καὶ ὑποταγὴν εἰς τὴν, παρὰ τοῦ Βασιλέως, διαρισμένην Ἱεράν Σύνοδον, ὡς, εἰς ὑπερτάτην Ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχὴν τοῦ Βασιλέως».

* Δ. Ματαράγκα ἐνθ' ἀνωτ. σ. 71.

Εὐβοίας ἠτόνησεν, ἀπαντήσαντα ὅτι «τοῦ Καρυστίας οὔτε γράμματα εἶδον, εἰσέτι, οὐδὲ περὶ αὐτοῦ οἶδα...»¹.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀρχομένου τοῦ Μαρτίου τοῦ ἔτους ἐκείνου ἀφικόμενος εἰς Κάρυστον, ἔδραν τότε τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας, ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ κατὰ τὴν 8ην τοῦ μηνὸς τούτου. «Μόλις κατὰ τὴν ὀγδόην τοῦ ἤδη πνεόντος μηνός, γράφει «πρὸς τό, κατὰ πνεῦμα, τέκνον ἀγαπητὸν Κ. Ἀνδρέαν Ζ. Μάμουκαν», Χίον τὴν καταγωγὴν, ὕστερον ἀπὸ τόσους μῆνας ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπαρχίας μου, καὶ ἂν ἀφ' ἑνὸς μέρους μὲ εὐαρεστεῖ τὸ κλίμα τῆς Καρύστου, ἢ ὠραία θέσις τῆς, ἀφ' ἑτέρου δυσαρεστοῦμαι ἀπὸ τῶν κατοικοῦντας αὐτήν ἄνθρωποι ἀπολίτευτοι, βάρβαροι (ἀποτέλεσμα τῆς τυραννίας) καὶ ἐλπίζω, διὰ τῆς θείας προνοίας καὶ προστασίας εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ διόρθωσιν τῶν ἠθῶν των...».

Καὶ πρὸς τὴν Σύνοδον ἔγραψε τὰ ἑξῆς.

«Ἀριθ. 25/δικ. 1.

Ἐν Καρύστῳ τὴν 8 Μαρτίου 1834.

Πρὸς

τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος

Ὁ

κατὰ τὴν Ἐπισκοπὴν Καρυστίας Μητροπολίτης

Περὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν χρεῶν του.

Ἄν καὶ πρὸ τοσοῦτου καιροῦ ἐκοινοποιήθησαν πρὸς τὸν ὑποφαινόμεναί, τῆς Σ. καὶ Ἱερᾶς ταύτης Συνόδου, διαταγαὶ καὶ ἔπρεπε ν' ἀναλάβω τὰ χρεῖά μου ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀλλ' ἐμπόδια ἀναπόφευκτα ἐμπόδισαν μέχρι τοῦδε τὴν παρουσίαν μου ἐνταῦθα καὶ ἔναρξιν τῶν ἐμπιστευθέντων μοι ἱερῶν χρεῶν, διότι ἔμελλον ν' ἀπέλθω εἰς Χαλκίδα διὰ θαλάσσης, μόλις δ' ἐσχάτως εὔρον εὐκαιρίαν καὶ ἠκολούθησα κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 28037 διαταγὴν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Συνόδου πρὸς ἐμέ, καὶ σήμερον δι' εὐχῶν σας ἁγίων ἀναλαμβάνω τὰ χρεῖά μου.

Ὁ εὐπειθέστατος

† Καρυστίας Δανιήλ».

Τὰ ὄρια τῶν Ἐπισκοπῶν Εὐβοίας καὶ Καρυστίας, ὅπως καὶ ἄλλων τοιούτων, δὲν εἶχον ἐπακριβῶς καθορισθῆ, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν παρεξηγήσεων μεταξὺ τῶν ὁμόρων τούτων Ἀρχιερέων, τοσοῦτ' ἄλλον καθ' ὅσον ὁ Εὐβοίας Ἀνθιμος ἐπεθύμει ἐπέκτασιν τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ μέχρι τῆς Κύμης, τοῦ ἀνατολικωτέρου δηλ. τῆς νήσου Εὐβοίας, μέρους, περιοριζομένου τοιοῦτοτρόπως τοῦ Καρυστίας μόνον εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ὁμωνύμου περιφερείας «τοῦτο τὸ τμήμα εἶναι μόνον, ἐκλαμπρότατε, ἔγραφε πρὸς τὸν αὐτὸν Μάμουκαν, ὁποῦ ὁπωσοῦν στολίζει καθ' ὅλα τὸ ἐπίλοιπον

1. Β. Ἀτέση ἔνθ' ἀνωτ. σ. 69. Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ Ἐπισκοπὴ Σκύρου ἀνὰ τοὺς αἰῶνας. Ἐν Ἀθήναις 1939 σ. 127. Πρωτόκολλον ὀρκωμοσίας τούτου ὑπέβαλεν ὁ Εὐβοίας, τῆ Συνόδῳ, μόλις τὸ 1836 διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 136 καὶ ἀπὸ 3ης Μαρτίου, ἔγγράφου του.

τῆς ἐπαρχίας μέρος καὶ κατὰ τὸν πολιτισμὸν καὶ κατὰ τὴν πολυανθρωπότητα ἀφ' ὅλα τὰ ἄλλα τμήματα καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ τῆς Καρύστου ὃν ἑλλιπὲς καθ' ὅλα, καὶ αὐτό, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἂν ἀποσπασθῆ, ὅλα τὰ ἄλλα δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ θρέψουν οὐδ' ἓνα ἄτομον.

Ἐχων οὖν τὴν πεποίθησιν, προστατευόμενος διὰ τῆς ἐκλαμπρότητός σας, ὅτι δὲν θέλει μοι γενῆ ἢ ἀδικία αὕτη, σπεύδω νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς, πρὸς τὴν ὑ. ἐκλαμπρότητα διὰ παντός, ἀφοσιώσεώς μου...».

Πάντως λόγῳ μὴ τακτοποιήσεως τῶν ὁρίων τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ἐδημιουργήθησαν προστριβαὶ μεταξὺ τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν, ὥστε καὶ αὕτη ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπησχολήθη, ὡς διαβλέπει τις εἰς διαμειφθεῖσαν, ἐν προκειμένῳ ἀλληλογραφίαν¹.

Εἰ καὶ ὁ Δανιὴλ τὴν τοποθέτησίν του εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἀπέστεργε ζωηρῶς, ὅμως εἰργάσθη ἐν αὐτῇ εὐσυνειδήτως, στρέψας τὴν προσοχὴν αὐτοῦ πρὸς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀποστολῆς του, «διότι καὶ τὸν ἀγροῖκον καὶ πάντη ἀμόρφωτον κλῆρον τῆς ἐπισκοπῆς του διεργούμισεν ἐπὶ τὰ βελτίῳ, καὶ τοὺς ἀπολιτίστους καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀγρίους ἔτι ὄρεινους Σαμπανιδας ἢ Γιαμπανιδας, τοὺς ὁποίους τῷ 1833 ὁ στρατηγὸς Ν. Κριεζώτης ἀθρόους ἐβάπτισε χριστιανούς εἰς πολλὰς ἀριθμουμένους χιλιάδας καὶ τούτους ἐφρόντισε διὰ πολλῶν προσπαθειῶν νὰ κατηχήσῃ καὶ διαπλάσῃ τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν χριστιανικῶς»² καὶ προσέθετε χαρακτηριστικῶς ὁ, ἐκ Χίου καταγόμενος, Ἀρχιμ. Νεόφυτος Παγίδας, ὅτε ἐτελεῖτο ἐν Ἐρμουπόλει τὸ τεσσαρακονθήμερον, ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, μνημόσυνον, μεταφέρων τὸν λόγον αὐτοῦ εἰς τὴν ποιμαντορικὴν, τοῦ Δανιὴλ, ἐν Καρυστίᾳ, δρᾶσιν. «᾿Ω καὶ ἂν ἦτο δυνατόν νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνταῦθα, οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου ἐκείνου δηλ. τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας, καὶ αὐτοὶ νὰ εἴπωσιν ἡμῖν πόσον ἤλεε τοὺς ἐνδεεῖς, πόσον παρηγόρει τοὺς τεθλιμμένους, πόσον διήλαττε τοὺς ἐρίζοντας, πόσον προέτρεπεν εἰς παιδείαν, ..πόσον ὠφέλησε καὶ ἐκόσμησε τὸν τόπον αὐτῶν δι' ἀνεγέρσεων ἱερῶν ναῶν, διὰ συστάσεων σχολείων...»³.

Καὶ πράγματι ἡ δραστηριότης τούτου ἐν αὐτῇ ~~ποιμαντορικῶς~~ ἐξεδηλώθη ζωηρότερον ὅμως αὕτη ἐμφανίζεται εἰς τὸν τομέα τῆς ἀνεγέρσεως ἱερῶν ναῶν, σχολείων καὶ τοῦ φρονηματισμοῦ τῶν ἱερέων. Καὶ εἰς τὰς τρεῖς αὐτὰς κατευθύνσεις διαβλέπει τις τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Δανιὴλ, ὥστε

1. Β. Ἀτέση: Ἡ, περὶ τῶν ὁρίων τῶν Ἐπισκοπῶν Εὐβοίας καὶ Καρυστίας, διέ-
νεξίς τῶν οἰκείων Ἀρχιερέων, ἐν «Ἐκκλησία» ἔτ. 1950 σ. 229 κ. ἐ. Τοῦ αὐτοῦ: Ἐπί-
τομος Ἐπισκοπικῆ Ἱστορία κ.λ.π. ἐνθ' ἄνωτ. σ. 69. Ἀρχ. Χρυσ. Θέμελι: Ἡ Ἱερά
Μητρόπολις Εὐρίπου διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ἀθήναι 1952 σ. 54.

2. Δ. Πασγάλη ἐνθ' ἄνωτ. σ. 222.

3. «Εὐαγγελικὸς Κήρυξ» ἔτ. 1862 ἀριθ. φύλ. 7. σ. 323—326. Β. Ἀτέση ἐνθ' ἄνωτ. σ. 68.

νὰ ἀποθauμάζεται ἡ ἀποτελεσματικὴ αὐτοῦ εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ ἐκπολιτιστικὰ ταῦτα ἔργα, συμβολή.

Εἰς τὴν, κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1834, ἐκδοθεῖσαν, πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Καρύστου, προτροπικὴν ἐγκύκλιον ¹, πρὸς ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ

1. Ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ ταύτῃ δὲν παρατίθεται τὸ ἔτος τῆς συντάξεώς της· εἰκόζομεν ὅμως, ὅτι ἐγράφη κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1834, ὡς πιστοῦται ἐκ τῶν πρώτων αὐτῆς γραμμῶν. «Ἐννέα σχεδὸν μῆνες εἶναι τέκνα μου, εὐλογημένοι χριστιανοί, ἀφ' ὅτου εἶμαι ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν.....» λαμβανομένου δ' ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ Δανιὴλ ἀνέλαβε τὴν ποιμαντορίαν τῆς Ἐπισκοπῆς Καρυστίας, ἀρχομένου τοῦ Μαρτίου τοῦ ἔτους 1834, ὀδηγούμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι αὕτη ἐγράφη κατὰ Νοέμβριον τοῦ ἔτους ἐκείνου, τὸ περιεχόμενον τῆς ὁποίας ἔχει ὡς ἐξῆς.

«Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς πόλεως Καρύστου, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Ἐννέα σχεδὸν μῆνες εἶναι τέκνα μου, εὐλογημένοι χριστιανοί! ἀφ' ὅτου εἶμαι ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν καὶ ποτὲ δὲν εἶδον κἀνένα ἀπὸ ἐσᾶς ράθυμον ἢ μισόκαλον, ὅταν πρόκειται λόγος περὶ κοινοῦ συμφέροντος, ἀλλὰ πάντοτε προθυμοποιουμένους καὶ συνειρξιζομένους ἀναμεταξὺ σας εἰς τοῦτο, ποῖος νὰ ὑπερβῇ τὸν ἄλλον κατὰ τὴν δύναμιν του καὶ παρακινήσῃ τοὺς μὴ γνωρίζοντας ὥστε νὰ ἀποκατασταθῶν καὶ αὐτοὶ ὀφέλμοι εἰς τὴν πατρίδα των.

Τοῦτο ἐπέδειξε τρανώτατα ἡ αὐθόρμητος παρουσία μερικῶν ἀπὸ ἐσᾶς τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ ἡ συνεύρεσις, ποῖος νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν ἀνάγεισιν τοῦ ναοῦ τοῦ ἀνεγερθησομένου εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου εἰς τὴν νέαν πόλιν Ὁθωνίς.

Δὲν εἶσθε τέκνα μου χριστιανοὶ ἐσεῖς οἱ ἴδιοι σήμερον, οἵτινες καὶ πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως εἴσασθε, δὲν εἶσθε, λέγω, οἱ τότε, οἵτινες σήμερον μὲ προθυμίαν ἀνέκφραστον κατηγίνεσθε νὰ ἐξομοιωθῆτε μὲ τοὺς προπάτοράς σας; Τὴν σημερινὴν προθυμίαν εἶμαι βέβαιος, ὅτι εἴχετε καὶ τότε, ἀλλ' ἡ καταπίεσασα ἀναξίως ὄλους τοὺς Ἕλληνας ἐπάρατος τυραννία τοσοῦτους αἰῶνας καὶ ἐν μέρει ἐσᾶς Καρύστιοι, ἔμεσολάβει πάντοτε, ὥστε τὸ Ἕλληνικὸν ἔθνος ποτὲ νὰ μὴ φωτισθῇ, ἀλλὰ νὰ εἶναι πάντοτε, βυθισμένον εἰς τὴν ἀμάθειαν, τὸ ποτὲ λαμπρὸν καὶ πεφωτισμένον ἀποκαταστενόμενον ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἀπὸ μέρους της χαμερπὲς καὶ καταφρονημένον, ἀλλ' εἰς τὸν πεφωτισμένον ἄλλον κόσμον ἐχαίρετο τὴν τιμὴν τοῦ Ἕλληνοῦ καὶ ἐτιμᾶτο παρ' αὐτοῦ.

Ταῦτα πάντα παρεκίνησαν τέκνα μου, εὐλογημένοι χριστιανοί, θεῖα νεύσει, καὶ τοὺς ἀοιδίμους ἐκείνους πρωταίτους τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἐκήρυξαν τὸν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος ἱερὸν ἀγῶνα, οἵτινες εἰς οὐδὲν λογισάμενοι τὸν ἑαυτὸν των ἀπεφάσισαν καὶ ἐπιχειρίσθησαν νὰ κινήσουν μίαν πολλὰ δύσκολον μηχανὴν μετὰ τῶν τυραννουμένων συναδέλφων των Ἑλλήνων, νὰ ἀποτεινάξουν, λέγω, τὸν ἀνυπόφορον καὶ ἀνάρμοστον ζυγὸν εἰς Ἕλληνα, διὰ νὰ ζῆ καὶ αὐτὸς ἐλεύθερος, ὡς καὶ τὰ ἐπιλοιπα ἔθνη.

Καὶ ἰδοὺ κινήθέντες μὲ πίστιν ἀληθῆ καὶ ἔνθερμον ζῆλον, Θεοῦ συνεργοῦντες, ἀπετεινάξεν τὸν πολύχρονον τοῦτον ζυγὸν καὶ ἡ ἐκκλησία μεγαλοφώνως κηρύττει, ἐὰν ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, οὐδεὶς καθ' ἡμῶν.

Καὶ ἰδοὺ ὕστερον ἀπὸ τὸν δεκατριετῆ πολύμοχθον πόλεμον ἀπολαύσαμεν τὴν προλαβοῦσαν μας δόξαν καὶ ὑπόληψιν, ἀπολαύσαμεν Βασιλεῖα ὑπερασιζόμενον τὰ μέσα τὰ ἀποκαθιστῶντα ἐλεύθερον λαόν· ἡ μόνη προθυμία μας καὶ ἐπιμονή μας νὰ τὰ ἀπολαύσωμεν.

Ἁγίου Νικολάου διαβλέπομεν πρόθυμον, τῶν κατοίκων, τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ζωνηρὰν τούτου διάθεσιν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

Δὲν χρειαζόμεθα τέκνα μου εὐλογημένοι χριστιανοί, ἀπὸ προφίτας νὰ μαντεύσωσι διὰ τὴν πρόοδον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, διότι δείγματα τρανώτατα ἔχομεν ὅτι ἐκ πρώτης ἀφετηρίας του ὁ πολυπόθητος ἡμῶν Ἀναξὶ ἐφρόντισε καὶ καθεκάστην φροντίζει διὰ τὸν δυστυχή τοῦτον Ἑλληνικὸν λαόν, ἀναξίως τοσοῦτους αἰῶνας τυραννισθέντα, ὥστε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν πρώτην του δόξαν καὶ λαμπρότητα, καὶ εἰ δυνατόν νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ λαμπρότερον καὶ πλέον πεφωτισμένον ἄφ' ὅτι ποτὴ ἦν, καὶ διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω τοῦτο, ξένα παραδείγματα δὲν χρειαζόμεαι. Ἰδοὺ παράδειγμα ἔχομεν ἐμπροσθέν μας, τὸν ἀντιπροσωπεύοντα αὐτὸν Βασιλικὸν ἔπαρχον, ὅστις μιμούμενος τὸν ἀρχηγὸν τὴν Α. Μ. καταγίνεται καθεκάστην καὶ ἐνεργῆ τὴν πραγματοποίησιν ὧσων ἀναγκαιοῦν διὰ τὸν φωτισμὸν σας· πολλάς, πολλάκις, ἐλλείψεις ἀναπλήρωσε διὰ τὸν συνοικισμὸν σας τοῦτον ἢ πρώτη ἔλλειψις ἦν ὁ ἀρχιτέκτων Ἰδοὺ ἐνήργησε τὴν παρουσίαν δύο ἀρχιτεκτόνων, κατ' ἔγκρισιν τῆς Α.Μ. διὰ τὴν διαίρεσιν τῆς πόλεως, χωρὶς τὸ κοινὸν νὰ ἐξοδεύσῃ δι' αὐτὸν τι, ὥστε μὲ τὸν καιρὸν θέλουν ἀναπληρωθῆ καὶ πολλὰ ἐλλείψεις τοῦ συνοικισμοῦ σας.

Ἐχοντες λοιπὸν τέκνα μου εἰς ἐποχὴν τοιαύτην καὶ Βασιλέα ὑπερασπιστὴν τῆς ἐλευθερίας μας ἀποκαθιστώμεθα ὥς ποτε οἱ προπάτορές μας, ἀφήνωμεν τὰ ρεύματα καὶ τὰ δύσβατα μέρη, εἰς τὰ ὅποια κατ' ἀρέσκειαν τῆς τυραννίας οἱ γονεῖς μας κατέκησαν, καὶ μεταβαίνομεν ὅπου κατόικουν οἱ προπάτορές μας Ἕλληνας, καὶ βέβαιον ὅπου ἀπεφασίσθη νὰ γενῆ ἡ πόλις πολλὰ ἑλληνικὰ εἰρήπια φαίνονται, ὅπου δυνάμεθα εἰς ἓν ἔτος νὰ πολιτισθῶμεν καὶ φωτισθῶμεν καὶ ἂν ὄχι ἡμεῖς κἄν τὰ τέκνα μας, διότι ἡ ἰδικὴ μας ἡλικία παρήλθεν, ὥστε ποτὴ ταῦτα νὰ μᾶς μνημονεύωσι καὶ συγχωροῦσιν διὰ τὸ καλὸν τὸ ὅποιον κατὰ δύναμιν προσπαθοῦμεν δι' αὐτὰ νὰ ἐτοιμάσωμεν.

Εἰς τοῦτο, παραδείγματα ἱκανὰ ἔχομεν οἵτινες πρὸ τοσοῦτων χρόνων στεροῦνται τὰς πατριδας των, Ψαριανοὺς συνοικιζομένους εἰς Ἐρέτριαν, Χίους εἰς Πειραιᾶ, Σαμίους εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, Κρητας ὁμοίως καὶ ἄλλους τῶν Ἑλλήνων ἄλλοῦ, οἵτινες παραβλέψαντες τὰ ἀγαθὰ των ὅλα ἀπεφάσισαν, ἂν καὶ μέχρι τινὸς ζήσουν δυστυχεῖς, κἄν μετὰ ταῦτα νὰ ζήσουν ὡς ἀληθεῖς Ἕλληνας.

Ἰδοὺ ἐσεῖς Καρύστιοι, τέκνα μου, χριστιανοί, προκρίναντες τὸ συμφέρον σας ἀπεφασίσατε τὸν συνοικισμὸν σας εἰς τὸ παράλιον, ὅπου ποτὴ οἱ προπάτορές σας καὶ χαίρω διότι τοὺς μιμείσθε, χαίρω διότι βλέπω τὸ πρόσωπόν σας χαρούμενον «καρδίας εὐφραινομένης θάλλει πρόσωπον» κατὰ τὸν Σολομώντα, χαίρω προσέτι καὶ ἡ χαρὰ μας ἀνέκφραστος, διότι σᾶς βλέπω σήμερον εὐτυχεῖς, ὡς νεοσσοὶ πεινώγυτες, καὶ περιμένοντες νὰ τελειώσῃ ἡ θεία τελετὴ καὶ νὰ κινήσῃτε αὐθόρμητοι εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου, καὶ ἡ πράξις σας αὕτη θεάρεστος καὶ σύμφωνος μὲ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, ἐκ Θεοῦ τε ἀρχεσθε, καὶ δὲν πρέπει ποτὴ νὰ τρομάζητε, τέκνα μου, καὶ νὰ δυσκολεῖσθε ἀπὸ τὸ νὰ πραγματοποιήσῃτε ἓν πρᾶγμα, τὸ ὅποιον θέλει σᾶς ὠφελῆσῃ, μὴν τὸ νομίζετε δύσκολον καὶ κοπιαστικόν, μ' ὄλον ὅπου τὰ καλὰ κόπῳ κτῶνται καὶ μόχθῳ κατορθοῦνται, μάλιστα δὲ σήμερον δὲν πρέπει νὰ στοχάζησθε τὰ τοιαῦτα, ὅτε ὑπερασπιζόμεθα ἀπὸ Βασιλέα, τοῦ ὁποίου ὁ μόνος σκοπὸς καὶ ἡ καθεκάστην φροντίς του εἶναι ὁ φωτισμὸς καὶ ὁ πολιτισμὸς τοῦ ὑπηκόου του. Μὴν ἀμφιβάλλητε δὲ ὅτι ἡ Α. Μ. δὲν θέλει ἐπιβλέψῃ καὶ εἰς ἐσᾶς, ὥστε νὰ λάβῃ πρόνοιάν τινα ἐπαφελῆ διὰ τὴν πατρίδα σας, καὶ εἰς τοῦτο σᾶς βεβαιῶ, διότι καθὼς πληροφοροῦμαι, ἡ Α. Μ. θέλει περιέλθῃ καὶ τὴν νῆσον ταύτην, ὅτε βέβαια θέλει ἔλθῃ καὶ ἐδῶ καὶ ἰδὼν τὴν

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἴδρυσις σχολείων εἰς τὴν περιφέρειαν Καρύστου, στερουμένην τοιούτων εὐαγῶν ἰδρυμάτων, ἀπετέλεσε ζωηρὸν τούτου μέλημα, καθ' ὅσον, ὡς ἐπίστευεν, διὰ τῆς παιδείας θὰ ἐπετυγχάνετο ἡ πνευματικὴ, τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀναγέννησις.

Ἡ ἀναμφισβήτητος ὁμως, τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἐπιτυχία ἀπεικονίζεται ἐν τῇ προσπαθείᾳ πρὸς πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν, τοῦ, ὑπ' αὐτόν, ἐφημεριακοῦ κλήρου, πρόοδον.

Ἡ Ἱερά, δηλονότι, Σύνοδος ἀπὸ τῶν πρώτων, τῆς καθιδρύσεως Αὐτῆς, ἡμερῶν, ἐπιθυμοῦσα, ὅπως ἔχῃ πληροφορίαν περὶ τῆς καθ' ὅλου, τοῦ κλήρου, τῶν, ὑπ' Αὐτήν, Ἐπισκοπῶν, καταστάσεως¹, ἀπέστειλεν ἐγκύκλιον τοῖς οἰκείοις Ἱεράρχαις, προτρεπομένοις ὅπως κατ' ἔτος ὑποβάλλωσιν Αὐτῇ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, συνοπτικὴν ἔκθεσιν.

Τῇ διαταγῇ ταύτῃ ἐπόμενος καὶ ὁ Δανιὴλ ὑπέβαλλε τῇ Συνόδῳ τοιαύτας· ἕξ ὧν ὁμως τούτων ἀξιολογημείωτος εἶναι ἡ, κατὰ τὸ 1835, ὑποβληθεῖσα τοιαύτη, ἣς τὸ περιεχόμενον, ὑπ' ἀριθ. 194/160/31-12-835, ἔχει καταχωρηθῆ ἔν τῳ ἔργῳ ἡμῶν «Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία κλπ.» σ. 70-71.

Ἐκ τῆς μελέτης ταύτης ἄγεται ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ Δανιὴλ, καθὼς καὶ ἄλλοι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην Ἀρχιερεῖς, ὡς ζωηρὸν μέλημα ἔθετο τὴν ἐξύψωσιν τοῦ, ὑπ' αὐτόν, κλήρου, ἠθικὴν καὶ γραμματικὴν, ἐπὶ τῳ τέλει τῆς συμβολῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ, ἐκ τῆς τέφρας, ἀναγεννηθέντος Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἀληθὲς εἶναι, ὅτι καὶ τὰ μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὠραίου τούτου σκοποῦ, ἦσαν ἀνύπαρκτα· ὁμως ἡ εἰλικρινής, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἐμμονή, τοῦ ἐν λόγῳ Ἱεράρχου, ἐπέφερεν εὐάρεστα ἀποτελέσματα· τῇ ἀληθείᾳ! τίνι τρόπῳ νὰ ἐπιδράσῃ ὁ, εἰς τοιαύτην κατάστασιν, εὐρισκόμενος κληρὸς ἐπὶ τῶν κατοίκων, τῶν ἐν οἷς, ἐφημέρευεν, χωρίων; καὶ τὴν ἀπάντησιν τὴν δίδει αὐτῇ αὕτη ἡ ἀναφορὰ τοῦ Δανιὴλ γνωρίζοντος, ὅτι οἱ ἐφημεριοὶ του «εἶναι

προθυμίαν σας, ὅτι καταγίνεσθε κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του εἰς τὸν φωτισμὸν σας καὶ μάλιστα διότι ἐσεῖς πρώτοι ὀνομάσατε πόλιν φέρουσαν τὸ ὄνομά του Ὁθωνίς δὲν θέλει ἐνεργῆσθαι τι περὶ πλέον ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος τοῦ Κράτους του; διὰ τοῦτο πρέπει καὶ ἐσεῖς νὰ κινηθῆτε ὀλίγον τι κατὰ τὴν δύναμίν σας καὶ οὐχὶ νὰ μένητε ὀπίσω.

Διό, τέκνα μου, εὐλογημένοι χριστιανοί, ἕκαστος ἀπὸ ἐσᾶς, νὰ εἰσθε εἰτοιμος, ὥστε ἅμα μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, νὰ καταβῆτε κάτω εἰς τὸ παράλιον, ὅπου θέλετε συναφθευθῆ παρὰ τοῦ Β. Ἐπαρχου, ἐμοῦ καὶ τῶν κυρίων Δημογερόντων νὰ κάμωμεν ἔναρξιν ν' ἀνοίξωμεν τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ τούτου μεταφέροντες συγχρόνως καὶ πέτρας πρὸς εὐκολίαν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τούτου.

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις κλπ,

† Ὁ Καρυστίας Δανιὴλ καὶ ἐν Χ' τῳ Θεῳ εὐχέτης.

1. Β. Ἀτέση: Ἐκθέσεις τῶν Ἐπισκόπων Κυναίθης καὶ Ἀχατίας περὶ τῆς θερησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τῶν παροικιῶν αὐτῶν ἐν «Θεολογία» ἔτ. 1950. Τόμ. ΚΑ'. σ. 223-232.

ἐνδεδυμένοι...ὡς οἱ ἐγγώριοί των...δὲν διεκρίνοντο διόλου ἐὰν ἦσαν πρεσβύτεροι», λόγῳ τῆς μεγάλης αὐτῶν ἐνδείας¹, καὶ ὅτι κατόπιν διαταγῆς του

1. Τὴν οἰκτρὰν οἰκονομικὴν, τοῦ ἐφημεριακοῦ, τῆς Ἐπισκοπῆς Καρυστίας, κλήρου, κατάστασιν, τὴν διαβλέπομεν καὶ εἰς ἐπιστολὴν τοῦ Δανιὴλ πρὸς τὸν Θεόκλητον Φαρμακίδην ἀποστέιλαντα αὐτῷ τὸ βιβλίον του «Νέα Διαθήκη» ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀγορᾶς τούτου καὶ ὑπὸ τῶν ἱερῶν τῆς παρούσας ταύτης· ἰδοὺ αὐτὴ.

* Πρὸς τὸν Σοφολογιώτατον Κύριον Θ. Φαρμακίδην.

Δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διετάχθη νὰ ἐνεργήσω συνδρομὴν περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ συγγράμματός σας ἐπιγραφομένου «Νέα Διαθήκη» καὶ δὲν ἔπαυσα ἀμέσως νὰ ἐνεργήσω πᾶν ὅ,τι ἀπέβλεπε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, τὰ δυνατὰ· πλὴν μὲ λύπην μου μεγίστην ὡς προσθέτω ὅτι μόλις ἠδυνήθη με ὅλας τὰς προσπάθειάς μου νὰ καταγραφῶσιν ὅσους ἤδη θεωρεῖτε εἰς τὴν ἀγγελίαν σας.

Βεβαιωθῆτε, Σοφολογιώτατε, ὅτι ὄσην εὐχαρίστησιν καὶ χαρὰν ἔλαβον περὶ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἔργου σας, ἄλλην τόσῃν λύπην καὶ δυσαρέσκειαν ἐδοκίμασα μὴ δυνηθεὶς νὰ εὐρω περισσοτέρους συνδρομητὰς καὶ τοῦτο ἕνεκα τῆς ἀχρηματίας τῶν κληρικῶν καὶ τῆς ἀβελτηρίας τῶν λαϊκῶν· διότι οἱ μὲν ἱερεῖς ἔχοντες εὐχαρίστησιν νὰ συνδράμωσιν ἐμποδίζονται διότι μόλις ἐξαρκούν τὴν πολυἀριθμὸν οἰκονομικῶν ἀπὸ τὸ κανονικὸν τυχηρὸν δικαίωμα, τὸ ὅποῖον λαμβάνουν κατ' ἔτος, οἱ δὲ λαϊκοὶ πάλιν ἔχοντες τὸ χρηματικὸν ἐμποδίζονται ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν καὶ ἀβελτηρίαν.

Χρῆός μου ἐπάναγκες ἔκρινα νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν σας ταῦτα, Σοφολογιώτατε, διὰ νὰ μὴ νομίσητε ὅτι συνέβη ἢ παραμικρὰ ἀπὸ μέρους μου ἀμέλεια καὶ ἀδιαφορία εἰς τοῦτο.

Ἐν τοσοῦτῳ δεόμενοι πρὸς Ὑψίστον ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἔργου σας ὑποσημειοῦμαι παρακαλοῦντες νὰ με προστάξετε ἐλευθέρως εἰς πᾶν ὅ,τι με νομίζετε ἱκανόν.

Ὁ ἐν Χ' εὐχέτης

Ἐν Καρυστῳ τὴν 17 Ἰοβρίου 1841.

† Ὁ Καρυστίας Δανιὴλ *

Καὶ πρὸς τὸν Προέδρον τῆς Ἱ. Συνόδου Σεβ. Ἀργολίδος Κύριλλον γραφών, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἔλεγε τὰ ἑξῆς.

«Πανιερώτατε καὶ Σεβασμιώτατε ἐν Χ' μοι ἀδελφέ!

Κἀνὲν βέβαιον ἄλλο ἀντικείμενον δὲν ἠθελε χαροποιήσῃ τὴν ψυχὴν μου τόσον, ὅσον ἡ, ἀπὸ 29 Ἰβρίου π. μ. ἀδελφικὴ ἐπιστολὴ σας· ἀλλ' ἂν καὶ ἀπ' ἐνὸς μὲν μέρους ἐχάρην, διότι ἠξιώθην τοιαύτης χάριτος καὶ διότι εἶδον μὲ εἰλικρινεῖαν ἐκφράζεσθε τὰ πρὸς ἐμὲ εὐνοϊκὰ σας αἰσθήματα, ἀπ' ἐτέρου ὅμως ἐλυπήθη τὰ μέγιστα διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ εὐχαριστήσω πᾶσαν τὴν Σεβασμιότητά σας) καθὼς καὶ τὸν Σοφολογιώτατον Κύριον Θ. Φαρμακίδην καὶ ζητῶ συγγνώμην.

Δὲν νομίζω ποσῶς, ἄγχι ἀδελφέ, ὅτι θέλετε φαντασθῆ ὅτι συνέβη καὶ ἀπὸ μέρους μου ἀδιαφορία ἢ ἀμέλεια πρὸς τοῦτο, καθόσον γνωρίζετε τὸ ὑποκειμένον μου, μάλιστα δὲν παύω καθεκάστην καὶ ἐγγράφως καὶ προφορικῶς νὰ τοὺς προτρέπω τόσον τοὺς κληρικούς καθὼς καὶ τοὺς λαϊκούς, τοῦ νὰ φαίνωνται πρόθυμοι πρὸς ἀπόκτησιν τοιοῦτων κοινωφελῶν καὶ ψυχοφελῶν βιβλίων, ἀλλ' ἀπ' ἐνὸς μέρους ἢ ἀχρηματία, ἀπ' ἐτέρου ἢ ἀβελτηρία τοὺς ἐμποδίζει εἰς ταῦτα· ὄχι μόνον δυσκολεύονται νὰ συνδράμωσιν ἤδη εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο διότι ἡ τιμὴ εἶναι μεγάλη, ἀλλὰ καὶ εἰς βιβλία, τὰ ὅποια χρήζουσι μικρᾶς τιμῆς, ὡς ἡ πέτρα σκανδάλου κ.λπ. προφασιζόμενοι καὶ εἰς τοῦτο τὴν ἀχρηματίαν· δὲν ὡς ἐκτείνωμαι περισσότερο καθόσον γνωρίζω, ὅτι ταῦτα οἷον εἶναι ἀρκετὰ ὡς ἐκ τῆς πείρας.

Ἐν τούτοις ἀπονέμων Σας τὰ σεβάσματά μου παρακαλῶ νὰ με προστάξετε

«ἐστολίσθησαν μὲ καλυμαύχια, χιτῶνας ποδήρεις καὶ λοιπὰ κατάλληλα ἐνδύματα τοῦ πρεσβυτέρου»· ἰδοὺ λοιπὸν εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκοντο οἱ ἱερεῖς τῆς περιόδου ἐκείνης· τίνι τρόπῳ νὰ ἐπιδράσωσιν οὗτοι ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς, ἀφοῦ ἔστεροῦντο, οὐ μόνον τῶν στοιχειωδῶν γραμματικῶν γνώσεων, ἀλλ' ἀντιμετώπιζον καὶ τεραστίας οἰκονομικὰς δυσχερείας; θλιβερά, ὁμολογουμένως, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ κλήρου ἢ θέσις, ἦν ἀνεπλήρου πως, τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν, εὐγενῆς διαθέσις πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν· πάντως τὸ διαφέρον τοῦ Δανιὴλ, ὑπὲρ τοῦ κλήρου καὶ λαοῦ τῆς παροικίας αὐτοῦ ἐξετιμήθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀχθείσης εἰς τὴν ἀπόφασιν πρὸς ἔκφρασιν αὐτῷ εὐαρεσκείας ὑπ' Αὐτῆς¹.

Οὕτως εἰργάζετο ὁ Δανιὴλ ὡς ἐπίσκοπος Καρυστίας, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου ἡ ἔδρα τῆς παροικίας ταύτης μετετέθη ἐκ τῆς πόλεως Καρύστου εἰς τὴν, τῆς Κύμης, τοιαύτην,² ὅστις ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ταύτην ἀπετέλει μέλος τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας λόγῳ τοῦ «πρὸς τὴν παιδείαν» ζήλου του, ὡς ἀνέγραφε τό, πρὸς αὐτόν, ἀποσταλὲν σχετικὸν ἔγγραφον (ὑπ' ἀριθ. 183/1-12-836) καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς τοιαύτης, συνφδὰ τῷ ὑφ' ἡμερομηνίαν 1-1-842 ὁμοίῳ.

Ἐν ἔτει 1840, ἐκ τῆς νήσου Σκύρου ὑπεβλήθησαν δύο ἀναφοραὶ πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Διοίκησιν Σκιάθου ἐναντίον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς ὁμωνύμου Ἐπισκοπῆς Ἀρχιμ. Μακαρίου Βαρλαάμ, διαβιβασθεῖσαι, λόγῳ ἀρμοδιότητος, τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ἀποστειλᾶση ἑξαρχικῶς τὸν Δανιὴλ εἰς αὐτὴν πρὸς διενέργειαν σχετικῶν ἀνακρίσεων, αἵτινες ἀπέδειξαν ἀβασίμους τὰς, κατὰ τοῦ Ἐπιτρόπου τούτου, κατηγορίας³.

Δὲν εἶχεν εἰσέτι συμπληρωθῆ ἡ δεκαετία, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ Δανιὴλ διορίσθη Ἐπίσκοπος Καρυστίας, ὅτε ἡ Σύνοδος, κατὰ τὸ ἔτος 1842, μετέθεσε τοῦτον εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Σύρου καὶ Τήνου.

Κατὰ τὴν Συνοδικὴν δηλ. περίοδον τοῦ 1842·43, ὁ, ἐν λόγῳ, Ἱεράρχης ἀπετέλει συμπληρωματικὸν Συνοδικὸν μέλος⁴. Κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον

ἐλευθέρως εἰς ὅ,τι μὲ νομίζετε ἰκανὸν καὶ ἄξιον καὶ θέλετε μὲ εὖρει προθυμώτατον.

Ὁ ἐν Χ' ἀδελφὸς καὶ πρῶθυμος τῶν διαταγῶν σας

† Ὁ Καρυστίας Δανιὴλ

Κάρυστος τὴν 17 10βρίου 1841».

1. Β. Ἀτέση: Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία κλπ. ἐνθ' ἄνωτ. σ. 72.

2. Αὐτόθι σ. 70. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1835 ἀριθ. φύλλου 5, σ. 19.

3. Β. Ἀτέση: Ἡ Ἐπισκοπικὴ Ἐπιτροπὴ Σκύρου (1837-1841). Ἀθήναι 1949, σ. 17-26.

4. Τὸ σχετικὸν, τοῦ Ὑπουργείου, ἔγγραφον ἔχει οὕτως:

«Ἀριθ. 15351/1912.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαίδευσως Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας

Πρὸς τὸν κατὰ τὴν Ἐπισκοπὴν Καρυστίας Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κύριον Δανιὴλ.

Ὁ Μεγαλειότατος Βασιλεὺς ἡμῶν ηὐδόκησε νὰ διορίσῃ ὑμᾶς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ.

τοῦ μηνὸς Αὐγούστου (21/1842) ἀποδνήσκει ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ Ἀργολίδος Κύριλλος Βογάσαρης², ὃν, ἐν τῇ Προεδρίᾳ Αὐτῆς, ἀντικατέστησεν ὁ Εὐβοίας Νεόφυτος Ἀδάμ³ πρὸ ἐνὸς καὶ πλέον μηνός, πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίλλου, εἶχε μεταστῆ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς ὁ Κυκλάδων Ἄνθιμος Κομνηνός¹ ἡ Σύνοδος διασκεφθεῖσα περὶ πληρώσεως τῶν οὕτως στερηθειῶν, Ἀρχιερατικῆς ἐποπτείας, ἐπαρχιῶν, ἀπεράσισε τήν, κατὰ προαγωγὴν, μετὰθεσιν τοῦ Δανιὴλ εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Κυκλάδων, ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς ὁποίας ἐπὶ πολλὰ ἔτη προηγουμένως ἔζησεν, ὡς πρόσφυξ Ἀρχιερεὺς καὶ ἐν ἧ, ὡς ἀνωτέρω ἀνεγράψαμεν, μεγάλη Χιακὴ παροικία ἤκμασεν, ἐγκριθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἐκδοθέντος τοῦ ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου (9 Νοεμβρίου) 1842 Β. Δ.²

Ἡ Ἱ. Σύνοδος γνωρίζουσα αὐτῶ τὰ τῆς προαγωγῆς του, ἐν σχετικῷ Αὐτῆς ἐγγράφῳ ἔλεγεν ὅτι «ἡ Α. Μ. ὁ σεβαστὸς ἡμῶν Ἄναξ ἠυδόκησε κατὰ πρότασιν τῆς Συνόδου νὰ νεύσῃ... εἰς τὸ νὰ μετατεθῆτε εἰς τὴν χηρεύουσαν Ἐπισκοπὴν Κυκλάδων... Ὅθεν ἐν ᾧ σᾶς... συγκαίρει, σᾶς προσκαλεῖ ἐν ταῦτῳ... νὰ μεταβῆτε ἤδη ὅσον ἔνεστι ταχύτερον εἰς Ἀθήνας, ἵνα δόντες κατὰ τὰ διατεταγμένα ἐνώπιον τῆς Συνόδου τὸν ἀπαιτούμενον ὄρκον ἀπέλθῃτε εἰς τὰ χρεῖά σας»³.

Καὶ ὄντως μεταβὰς ὁ Δανιὴλ εἰς Ἐρμούπολιν, πρωτεύουσαν τῆς Ἐπισκοπῆς Κυκλάδων, ἐπελάβετο καὶ ἔργα τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων, ἐκφωνήσας τὸν κάτωθι ἐνθρονιστήριον λόγον:

«Ὅσον ὁ ταπεινὸς ἐγὼ καὶ ἐλάχιστος, ᾧ χριστεπώνυμον πλήρωμα!

1808 Ὑψηλοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος μέλος συμπληρωματικὸν παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τοῦ Βασιλείου διὰ τὸ ἔτος 1842-1843.

Ἀγγέλλοντες τὸν διορισμὸν τοῦτον διὰ τῆς παρουσίας συγκαίρομεν ὑμᾶς πεποῖθαμεν δὲ ὅτι διὰ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἀφοσιώσεως ὑμῶν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος θέλετε δικαιώσει τὸ δεῖγμα τοῦτο τῆς, πρὸς τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα, ἐμπιστοσύνης τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Ἰουλίου 1842

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Ι. Ριζος.

Πρβλ. Β. Ἀτέση: Αἱ ἀπόψεις τῆς Πολιτείας περὶ ἐκλογῆς Ἐπισκόπων κατὰ τὸ ἔτος 1882 ἐν «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου», ἔτ. 1952, τεύχ. Α', σ. 26.

2. Κωνσταντίνου Οἰκονόμου ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 489. Β. Ἀτέση: Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία κλπ. ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 146.

3. Δ. Ματαράγκα ἔνθ' ἀνωτ. σ. 174. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1843, ἀριθ. φύλ. 20, σ. 131.

1. Κωνσταντίνου Οἰκονόμου ἔνθ' ἀνωτ. σ. 490. Β. Ἀτέση ἔνθ' ἀνωτ. σ. 274.

2. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1842, ἀριθ. φύλ. 27, σ. 160. Δ. Ματαράγκα ἔνθ' ἀνωτ. σ. 175. Β. Ἀτέση ἔνθ' ἀνωτ. σ. 73 καὶ 274. Κωνσταντίνου Οἰκονόμου ἔνθ' ἀνωτ. σ. 490.

3. Β. Ἀτέση ἔνθ' ἀνωτ. σ. 73.

ἐγκοσμοῦμαι νῦν καὶ σεμνύνομαι προβιβασθεὶς ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἐκείνης Ἐπισκοπῆς Καρυστίας εἰς τὸν λαμπρὸν τοῦτον θρόνον τῶν Κυκλάδων, προτάσει μὲν τῆς Σεβαστῆς μοι Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Β. Γραμματείας, νεύσει δέ, μετὰ Θεόν, τῆς Α. Μ. τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Βασιλέως Ὁθωνος τοῦ Α! (οὗ τὸ Κράτος εἴη διαιωνίζον ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς Οἰκουμένης!), τοσοῦτον συστέλλομαι δεδιὸς μὴ φανῶ ἀνίκανος ἐν Ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ καὶ λαῶ βαρεῖ τοιαύτην ποιμαντορίαν ἀναδεχόμενος καὶ διάδοχος ἀνδρὸς λίαν πεπαιδευμένου, ἐκείνου δὴ τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου μου¹, καὶ δύο² ἔτι ἐσχάτως ἐν Χριστῷ ἀποβιωσάντων ἀγίων Ἱεραρχῶν (Οἱ γαίαν ἔχουσιν ἑλαφραί!) γενόμενος· γινώσκων, ὅτι ὅσον εἰσιν ὑψηλότερα τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τόσον αὐστηροτέρως πρὸς Θεὸν κρίνεται ὑπόδικος εὐθύνης ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅτι ἡ ἀπαίτησις ἐστὶ βαρυτέρα, ὅταν τὰ δοθέντα τάλαντα ὧσι περισσότερα, «Παντὶ δέ, ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθετο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. (Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστῆς, Κεφ. ΙΒ΄).

Ὅθεν, καίτοι πλήρης ἐγὼ ἀμυθῆτου χαρᾶς καὶ ἐπιπολαζούσης ἀγαλλιάσεως, ὅτι ἠξιώθην, ἵνα ἐπαπολαύσω πάντας Ὑμᾶς ὑγιεῖς, πατήσας καὶ αὐθις τὸ κλεινὸν τοῦτο καὶ φίλον μοι ἔδαφος τῆς θεοσώστου Ἐρμουπόλεως, ὅπου πολλάκις πρὸ ἐπταετίας ἤδη πολλάς χάριτας, κηδεμονίας τε καὶ περιθάλψεις ἔλαβον παρ' Ὑμῶν, καταφυγὼν ὡς εἰς ἄσυλον ἱερόν, ἐκ τοῦ τότε βροτολογιοῦ Ἀρεως μετὰ τῶν πολυπαθῶν συμπολιτῶν καὶ ἐπαρχιωτῶν μου Χίων, σύννοια ὁμως ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ δέος οὐ τὸ τυχόν ἐμπιστευθεὶς τὰ ὑπὲρ ἐμέ!

Πεποικῶς δὲ τῇ περὶ τὰ θεῖα εὐσεβεῖ καὶ φιλοχρίστῳ ὑμῶν διαθέσει

1. Ἐννοεῖ τὸν Ἀνθίμου Κομνηνὸν θανόντα, ὡς γνωστὸν τῇ 9 Ἰουλίου 1842, ὡς πληροφοροῦμεθα ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 336)338)9)7)1842 ἀναφορᾶς τοῦ Ἐπιτρόπου αὐτοῦ Παρθενίου Κυδωνάκη. «Με λύπην μου, γράφει, ἀναφέρω τῇ Σεβασμιωτάτῃ καὶ Ἱερᾷ μου Συνόδῳ τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου Γέροντός μου ἀγίου Κυκλάδων Κυρίου Ἀνθίμου, ὁ ὁποῖος ἔγινε κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐννάτης Ἰουλίου...».

Λεπτομερέστερον δὲ περὶ αὐτοῦ ὁμιλεῖ τὸ πρὸς τὴν «ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Β. Γραμματείας» ὑπ' ἀριθ. 2667)9)7)1842 ἔγγραφον τοῦ Διοικητοῦ Σύρου. «Σπεύδωμεν ν' ἀναφέρωμεν εἰς τὴν Β. Γραμματείαν, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος Κυκλάδων Κύριος Ἀνθίμος δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὴν ζωὴν.

Μεταβὰς ἐκ Πάρου εἰς Νάξον καὶ ἐκεῖθεν ἐπιστρέψας ἐνταῦθα ἀσθενῆς πρὸ τριῶν ἡμερῶν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα σήμερον περὶ τὴν δεκάτην ὥραν π.μ. Ἡ Διοίκησις ἔλαβε παραχρῆμα τὴν ἀπαιτουμένην πρόνοιαν, ὥστε ἡ κηδεῖα τοῦ λειψάνου του νὰ τελεσθῇ μ' ὄλην τὴν ἀνήκουσαν ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολιτικὴν πομπήν».

2. Ὑπονοεῖ τοὺς Θήρας Ζαχαρίαν Κυριακοῦ ἀποθανόντα τῇ 2 Ὀκτωβρίου καὶ Ἀνδρῶν Σεραφεῖμ Γρόσον, πρῶφην Σμύρνης, ἐκδημήσαντα πρὸς Κύριον τῇ 4 τοῦ αὐτοῦ μηνός, τοῦ ἔτους 1842, ὡς πιστοῦται περὶ τούτου καὶ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11032)390 20)10)1842 ἔγγραφου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὴν, ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, Γραμματείαν.

τῇ ὁμοιοῖα τε καὶ ἀγάπῃ καὶ τῇ προθύμῳ πειθοῖ πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ Ποι-
 μένος τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἀναβαίνω τὸν θρόνον τοῦτον θαρραλαιότερον. Ἄλλ'
 ὡς ἔχων ἀνάγκη κατ' ἡμέραν ἀναφέρειν θυσίαν τῷ Θεῷ, πρῶτον μὲν ὑπὲρ
 ἑμαυτοῦ, ἔπειτα δὲ ὑπὲρ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων δέομαι, πάνυ δέομαι
 πάντας ὑμᾶς, ἀνυψώσατε μετ' ἐμοῦ σήμερον καὶ χεῖρας καὶ ὄμματα πρὸς
 Οὐρανόν, συνεπικαλούμενοι ἐπ' ἐμοὶ τὴν ἐξ Ὑψους θείαν ἀντίληψιν καὶ
 προστασίαν.

Πνεῦμα πανάγιον, παντεπίσκοπον καὶ παράκλητον παρ' Οὐ καὶ δι' Οὐ
 τὰ πάντα! Ἐλθὲ καὶ σκηνώσον ἐν ἐμοὶ καὶ καθαῖρόν με ἀπὸ τῶν πολλῶν
 μου ἁμαρτιῶν γενοῦ μοι καὶ τοῦ νεμηθέντος προστάτης, ὡς ἐγένου μοι καὶ
 τοῦ βίου νομεύς· συμπαρὸν ἐμοὶ καὶ διδάσκον μοι «Τί ἐστιν εὐάρεστον παρὰ
 Σοί», ὀδηγοῦν με ἐν γνώσει καὶ φυλάττον με ἐν αὐτῇ καὶ ἰκάνωσόν με διὰ
 τῆς τελεταρχικῆς χάριτός Σου, τῆς πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπευούσης καὶ τὰ
 ἐλλείποντα ἀναπληροῦσης, ἵνα διατηρήσω, ἐφ' ὅσον ἐμοὶ ἐφικτόν, ἄχρι τέλους
 τὸν βαθμὸν ἀταπεινῶτον, τὸν χαρακτήρα ἀκαταίσχυτον, τὸ ἐπάγγελμα ἀνε-
 πίληπτον, τὸ πολίτευμα ἀμεμπτον, τὸ λειτούργημα εὐδόκιμον καὶ τὸ ἔργον
 τῆς τοῦ λόγου διακονίας πιστόν, πρὸς οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ καταρ-
 τισμὸν παντὸς τοῦ ἐμπιστευθέντος μοι τούτου χριστεπωνύμου καὶ περιου-
 σίου λαοῦ.

Καὶ τέλος ἀξιώσόν με τὸν ταπεινὸν καὶ ἀνάξιον, ἵνα παραστήσας αὐτὸν
 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως σεσωσμένον διὰ Σοῦ ἅπαντα καὶ
 ἀξίον τῆς, τῶν δικαίων, μερίδος, εἶπω κἀγὼ εὐπαρρησιάστως, «Ἴδου ἐγὼ
 καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός» καὶ ἀκούσω τῆς εὐκταίας ἐκείνης φω-
 νῆς «Εὐ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ! ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
 στήσω. Ἐλθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου Σου! Γένοιτο, γένοιτο!!».

Καὶ ὡς πρῶτον μέλημα τῆς ποιμαντορικῆς αὐτοῦ ζωῆς ἔθετο τὴν, μετὰ
 τῶν κατοίκων τῶν νήσων τῆς παροικίας του, ἐπικοινωνίαν, ἐπισκεφθεὶς καὶ
 τὴν Ἄνδρον, ἐν ἣ εὐρισκόμενος ἐπληροφορήθη, ὅτι ἡ νῆσος αὕτη πρόκει-
 ται ν' ἀποσπασθῇ τῆς ἐπαρχίας Κυκλάδων καὶ ν' ἀποτελέσῃ ἰδίαν, ὡς καὶ
 πρότερον, ἐπισκοπικὴν περιφέρειαν.

Ἡ πληροφορία αὕτη ἐκληφθεῖσα παρ' αὐτοῦ ὡς ἀληθῆς ἐνέβαλε τοῦ-
 τον εἰς ἀνησυχίαν, ἀχθέντα εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα, ἐπὶ
 τῷ τέλει τῆς μὴ πραγματοποιήσεως τῆς ἀποσπάσεως ταύτης· δι' ὃ καὶ γρά-
 φων πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Συνόδου Εὐβοίας Νεόφυτον ἐπιλέγει τὰ κάτωθι.
 « Ἐν Ἄνδρῳ τὴν 6 Ἰουλίου 1843.

Σεβασμιώτατε Ἁγίε Ἀδελφέ!

Κατὰ χρέος ἔπρεπε νὰ ἀπαντήσω ἐγκαίρως εἰς τὴν τελευταίαν σας ἐπι-
 στολήν, ἀλλ' ἡ περιοδεία καὶ αἱ ἀσχολίαι μου ἐμπόδιον μέχρι σήμερον
 ἤδη λοιπὸν ἀναλαβὼν μικρὰν τινα εὐκαιρίαν σπεύδω νὰ ἀπονεύμω τὰ σεβά-

σματά μου καὶ νὰ σᾶς διακοινώσω τὴν πρὸς τὸ Σ. ὑποκείμενόν Σας ἀδελφικήν ἀγάπην μου διὰ τὰ πρὸς ἐμὲ εὐνοϊκά σας αἰσθήματα.

Μὲ λύπην μου μανθάνω σήμερον, ὅτι ἐνταῦθα διορίζεται ἐπίσκοπος ὁ ἅγιος Βιζύης καὶ λαμβάνει ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του τὰς νήσους Ἄνδρον, Τήνον καὶ Μύκωνον· ἂν τοῦτο γίνῃ σᾶς διαβεβαίω Σ. ἅγιε ἀδελφὲ ἀδικοῦμαι καὶ ζημιοῦμαι ἀρκετά, διότι μόναι αὗται αἱ τρεῖς νήσοι τῶν ἄλλων εἶναι αἱ διασημότεραι, διὰ τὰ ὅποια φέρουσι μικρὰ εἰσοδήματα¹, ὡς θέλει σᾶς ἐξηγηθῆ καὶ ὁ γραμματοκομιστῆς τῆς παρούσης μου ἀνεπιός μου Παντολέων· ἀφοῦ λοιπὸν μοὶ ἀφαιρεθοῦν καὶ αὗται σμικροῦνται τὰ ποταπά μου εἰσοδήματα καὶ τότε εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ δανίζωμαι διὰ νὰ ζῶ.

Ἐνεργήσατε λοιπὸν Σ(εβασμιώτατε) ὅ,τι εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν νομίζετε ἀρμόδιον καὶ συμφερότερον καὶ μὴ ἀνεχθῆτε ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σας νὰ μοὶ γένη τὸ τοιοῦτον ἀδίκημα.

Δέχθητε τὰ βαθεά μου σεβάσματα καὶ εἰμι πρόθυμος τῶν διαταγῶν σας καὶ ἐν Χ' ἀδελφός

† Ὁ Κυκλάδων Δανιήλ».

1. Προκειμένου περὶ εἰσπράξεως δικαιωμάτων ἐκ τῆς Ἄνδρου παραπονεῖται κατὰ τοῦ, ἐκ τῆς νήσου ταύτης, καταγομένου Ζαχαρίου Μαθᾶ, τοῦ μετὰ ταῦτα Ἐπισκόπου Θήρας, ὅστις προέτρπε τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ εἰς τὴν μὴ καταβολὴν τοιούτων, αὐτῶ.

Εἰς τὴν, πρὸς τὸν Ἄνδρ. Μάμουκαν ἐπιστολὴν αὐτοῦ, ὑφ' ἡμερομηνίαν 1 Ἰουνίου 1843, σὺν τοῖς ἄλλοις ἔγραφε: «Καὶ ἐκ Νάξου σᾶς ἔγραφον τὴν σμικρότητα τῶν ἀποδοχῶν μου καὶ ἤδη ἐπαναλαμβάνω νὰ σᾶς εἶπω τὰ αὐτὰ καὶ δι' ἐδῶ, ἐνεκα τῆς ἀνεχίας.

Δὲν ἀρκεῖ δὲ τοῦτο τέκνον μου, ὅτι δὲν ἀπολαμβάνω, ἀλλ' ἔχω καὶ τινες ραδιοῦργους καὶ ἐχθροὺς τῆς κοινωνίας, οἵτινες ἀντὶ νὰ συντελέσουν διὰ τὴν εἰσπραξὴν τῶν ἀνέκαθεν κανονικῶν μου δικαιωμάτων ἀντενεργοῦν δι' αὐτῆν.

Πρὸ τινων ἡμερῶν ἔλαβον ἐν ἐπίσημον ἔγγραφον τῶν, ἐν Ἄνδρῳ ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτροπῶν μου, εἰς τὸ ὅποσον μ' ἀναφέρουν ὅτι ὁ, εἰς Ἄνδρον, διαμένων ἱεροδιάκονος Ζαχαρίας Μαθᾶς παρεμποδίζει τὰ κανονικά μου δικαιώματα καὶ τυχηρά καὶ συνεννοηθεὶς περὶ τούτου μετὰ τοῦ κυρίου Δημάρχου Κορθίου, ἐνήργησεν ὥστε νὰ διατάξῃ οὗτος τοὺς δημότας του νὰ μὴν δίδουν τυρὶ προσθέσας καὶ μάλιστα ὁ ἐν Κορθίῳ ἐπίτροπός μας ἱεροδιάκονος κ. Δαμασκηνὸς Δελαγραμμάτικας εἶχε λάβει 22 δραχμὰς δι' ἓνα ἀποθανόντα (διότι τοιαύτη ὑπάρχει ἀνέκαθεν συνήθεια)· τοῦτο μαθὼν ὁ ἱεροδιάκονος κ. Ζαχαρίας ἔσπευσε ν' ἀνταμώσῃ τὸν Ἐπίτροπόν μας καὶ τὸν εἶπε νὰ δώσῃ τὴν πρόθεσιν ὀπίσω, τούτέστι τὰς 22 δραχμὰς καὶ ὅτι ὁ Ἅγιος Κυκλάδων δὲν ἔχει κανέν δικαιώμα νὰ λαμβάνῃ προσθέσεις ἀπὸ κανέναν· τοῦτ' αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ κ. Δημάρχος διὰ προτροπῆς τῆς κ. Ζαχαρίου Μαθᾶ διατάττων τοὺς δημότας καὶ ἀποτρέπων αὐτοὺς διὰ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν, ὑποχρέωσε δὲ καὶ τὸν ἐπίτροπόν μας νὰ ἐπιστρέψῃ τὰς 22 δραχμὰς καὶ τὰς ἐπέστρεψε, διότι ἤπειλει αὐτόν, ὅτι θέλει τὸν καταμῆνύσῃ εἰς τὴν διοίκησιν. . .

Γνωρίζετε, τέκνον μου, ὅτι δὲν εἶμαι οὔτε αἰσχροκερδῆς οὔτε φιλοχρήματος, ἀλλ' ἐπιθυμῶ. . . ἵνα βαδίζω τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν εὐχαριστημένος εἰς τὸ ὄλιγον τὸ ὅποσον μὲ δίδουν τὸ νὰ παραβλέπω ὅμως τὰ κανονικά μου δικαιώματα δὲν εἶναι δίκαιον οὔτε ὀρθόν. . .».

Ἄλλὰ καὶ εἰς ἑτέραν αὐτοῦ ἐπιστολὴν πρὸς τόν, ἐν Ἄνδρῳ, Ἐπίτροπον αὐτοῦ,

Καὶ πρὸς «τὸν αἰδεσιμώτατον Κύρ Ἀρνὲρ ἐφημέριον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος» διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἀπευθύνεται, παρακαλούμενον, ὅπως ἐνεργήσῃ «ὄ,τι πρὸς τὸ συμφέρον» του «εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν», τὸν ἐν Σύρῳ «Ἐξοχώτατον Κύριον Ἰωάννην Βοῦρον» καὶ ἰδίως πρὸς τὸν Ἄνδρ. Μάμουκαν, πρὸς ὃν διὰ τῆς ἀπὸ 25 Ἰουνίου 1843 ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἀνεκοίνου τὰ ἑξῆς. «Σᾶς εἶναι γνωστόν, ὅτι εἰς τοὺς δέκα Νομοὺς θέλουν διορισθῆ καὶ δέκα Ἐπίσκοποι πρὸς βοήθειάν μας, ἀλλὰ κατὰ ποῖον τρόπον ἀγνοοῦμεν ἔνταῦθα φημῆζετε ὡς βέβαιον, ὅτι ἡ Ἐπισκοπὴ τῶν Κυκλάδων θέλει διαιρεθῆ καὶ ὅτι ὁ ἐνταῦθα διαμένων ἅγιος Βιζύης εἶναι εἰς ἐκ τῶν διορισθησομένων Ἐπισκόπων καὶ ὡς τοιοῦτος θέλει λάβει ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του τὰς νήσους Ἄνδρον καὶ Τήνον· τοῦτ' αὐτὸ ἐπληροφορήθην καὶ ἐγὼ ἐνταῦθα ἀπὸ ἀξιόπιστον ὑποκείμενον καὶ ὅτι τὸ γράφουν ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ ἁγίου Βιζύης ὡς βέβαιον.

Ἄν τοῦτο γίνῃ (μολοντί δὲν πιστεύω) σᾶς διαβεβαίω εἰλικρινῶς, ὅτι προτιμότερα ἦτο ἡ Καρυστία τῶν Κυκλάδων· διότι ὅταν στερηθῶ τὰς δύο νήσους αὐτὰς αἵτινες εἶναι αἱ σημαντικώτεραι τῶν λοιπῶν καὶ αἵτινες θέλουν μοὶ προᾶξῃ μικρὰν τινα ὠφέλειαν, πῶς θέλω ζῶ;

Ταῦτα θέτων ὑπ' ὄψιν Σας σᾶς παρακαλῶ μὴ ἤθελε γίνῃ ὁ διορισμὸς του τοιοῦτος διότι θέλουν σμικρυνθῆ τὰ ποταπά μου δικαιώματα καὶ ἔπειτα ἡ διαίρεσις αὕτη εἶναι δυσανάλογος, διότι ἡ Τήνος καὶ Ἄνδρος ὡς πλησιάζουσαι εἰς Σύρον κατ' ὄρθον λόγον πρέπει νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν μου καὶ αἱ νῆσοι Νάξος, Θήρα κλπ. νὰ δοθοῦν εἰς τὸν διορισθέντα Ἐπίσκοπον, ὡς οὔσαι μακρὰν τῆς πρωτεύουσῃς τοῦ νομοῦ...» καὶ ἐν συνεχείᾳ, πρὸς τὸ αὐτὸ πρόσωπον γράφων, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, εἰς ἐπιστολὴν του χρονολογούμενην ἀπὸ 6 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐκφράζων τὸ παράπονον αὐτοῦ,

Παρθένιον, περὶ τοῦ Ζαχαρίου Μαθᾶ ἔγραφε τὰ ἑξῆς. «...πληροφορούμεθα μὲ λύπην μας, ὅτι ὁ ἱεροδιάκων Μαθᾶς ἐξακολουθεῖ πάλιν τὸν αὐτὸν περιφρονητικὸν τρόπον πρὸς τὸν ἡμέτερον Πρωτοσύγκελλον Καμπάνην ἐπαναλαμβάνομεν νὰ σᾶς εἴπωμεν, καὶ ἐκ δευτέρου, νὰ τὸν προτρέψῃτε νὰ περιορισθῆ εἰς τὰ καθήκοντά του, διότι ἂν καὶ δευτέραν φορὰν πληροφορηθῶμεν ἵπποσι, ἀφευκτικῶς θέλομεν τὸν καταμνήσῃ ὅπου δεῖ πρὸς σωφρονισμὸν του· μάλιστα ἐπληροφορήθην ἐνταῦθα καὶ ἐν ἀξιοπεριεργον' μίαν Κυριακὴν εἰς τὴν λειτουργίαν παρευρέθῃ ἓνας ἱερεὺς Ἄνδρειος καὶ ἦτον καὶ εἰς ἄλλος ἐπανήσιος πλησίον, καὶ θέλων ὁ Ἄνδρειος νὰ κάμῃ τιμὴν τοῦ ἱερέως τοῦ ἐπανησιοῦ νὰ ἀσπασθῆ πρῶτος τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὁ κύριος Ἱεροδιάκων Μαθᾶς (Ματθαῖος γράφει ἡ ἐπιστολή) μετὰ τὸν ἀσπασμὸν αὐτοῦ ἤρχισε νὰ φλυαρῆ καὶ νὰ λέγῃ ἀυστόλως, ὅτι τώρα εἶναι ἰσοτιμία καὶ ἰσονομία, τώρα εἶναι σύνταγμα καὶ προηγῆσις δὲν ὑπάρχουν...».

Γράφων δὲ περὶ αὐτοῦ, ἐξ Ἄνδρου, καὶ πρὸς τὸν πρωτοσύγκελλον αὐτοῦ εἰς ἐπιστολὴν ὑφ' ἡμερομηνίαν 7-6 843 ἐπιλέγει «ἐλυπήθην τὰ μέγιστα διότι ὁ ἱεροδιάκων Ματθαῖος φέρεται μὲ τὸν αὐτὸν βάρβαρον τρόπον του καὶ σήμερον γράφομεν τοῦ ἡμετέρου Ἐπιτρόπου Μ. Κυδωνάκη νὰ τὸν προτρέψῃ διότι ἄλλως ἀφευκτικῶς θέλομεν τὸν καταμνήσει εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον...».

διότι δὲν ἔτυχεν ἀπαντήσεως εἰς τρεῖς ἀποσταλείσας αὐτῷ ἐπιστολάς ἐπιλέγει. «Ἐνταῦθα ἐφημίσθη ὡς βέβαιον ὅτι ὁ ἅγιος Βιζύης διορίζεται Ἐπίσκοπος τῶν Κυκλάδων καὶ λαμβάνει ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του τὰς νήσους Ἄνδρου, Τήνον καὶ Μύκωνον· μέγα ἄδικον σᾶς διαβεβαιῶ θέλει εἶσθαι δι' ἐμέ, τοῦτο, διότι στεροῦμαι τρεῖς νήσους, αἵτινες εἶναι αἱ σημαντικώτεραι ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων· ἂν λοιπὸν στερηθῶ αὐτὰς τότε σμικροῦνται τὰ ποταπὰ εἰσοδήματά μου καὶ εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ δανείζωμαι διὰ νὰ ζῶ.

Μὴν γνωρίζων λοιπὸν ἂν τὰ φημισθέντα εἶναι ἀληθῆ, διὰ ταῦτα ἀπεφάσισα νὰ πέμψω αὐτόθι τὸν ἡμέτερον Παντολέοντα διὰ νὰ πληροφορηθῶ θετικώτερον περὶ αὐτῶν καὶ ἂν ἐγκρίνετε νὰ ὁμιλήσῃ ἀπὸ μέρους μου πρὸς οὓς ἀνήκει διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ...».

Ἐπὶ τῆς Ἀρχιερατείας τοῦ Δανιὴλ ἠνωθήσαν τῇ παροικίᾳ αὐτοῦ, ἔκτος τῆς ἐπαρχίας Παροναξίας οὔσης προηγουμένως ἠνωμένης μετ' αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 1841, αἱ

α) Ἐπισκοπὴ Ἄνδρου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς Σεραφείμ¹.

β) Ἐπισκοπὴ Θήρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς Ζαχαρίου².

γ) Ἐπισκοπὴ Μήλου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς Καλλινίκου³ καὶ

δ) Ἐπισκοπὴ Κύθνου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς Νικοδήμου⁴.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, ἐν ἔτει 1852, ἀπεσπάσθησαν αἱ ἐπαρχίαι Ἄνδρου—Κέας, Παροναξίας καὶ Θήρας ἀποτελέσασαι ἰδίας,

1. Ὑπ' ἀριθ. 11032—11104/493/13-11-842 Συνοδικὸν ἔγγραφο.

2. Ὑπ' ἀριθ. 11087—11325/57/19-2-843 Συνοδικὸν ἔγγραφο.

3. Ὑπ' ἀριθ. 11531/187/7-5-843 Συνοδικὸν ἔγγραφο.

4. Ὑπ' ἀριθ. 11223—11324/57/19-2-843 Συνοδικὸν ἔγγραφο.

Ἡ Σύνοδος, τῷ 1833, εἶχε ζητήσῃ τὴν μετάθεσιν τοῦ Νικοδήμου, ἀνασταλείσαν βραδύτερον, ἐκ τῆς Ἐπισκοπῆς Κύθνου εἰς τὴν τῆς Τήνου, τοιαύτην τὸ σχετικὸν Αὐτῆς ἔγγραφο ἔχει ὡς κάτωθι.

«Ἀριθ. πρωτ. 256

Τῆ 10 9βρίου 1833 ἐν Ναυπλίῳ.

διεκ. 121

Ἡ Σύνοδος

Πρὸς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.λ.π.

Ἡ Σύνοδος ἀσχολουμένη εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἐπισκόπων εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐνόμισε χρεὸς τῆς νὰ ἐπιστήσῃ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Τήνου, τοῦ ὁποῦλου ἢ, εἰς τὸ ἐξῆς, διαμονὴν διὰ τὰ ἐσχάτως εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην διατρέξαντα καὶ δι' ἄλλους ἰσχυροὺς λόγους, κρίνεται ἀσύμφορος, καὶ ἡ μετάθεσις του εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν, ἀναγκαία.

Ὅθεν ἡ Σύνοδος κρίνει εὐλογον, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Τήνου νὰ μετατεθῇ εἰς τὴν

Ἐπισκοπικὰς περιφερείας¹, τοὺς οἵακας τῶν ὁποίων ἀνέλαβον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, πρόσωπα τὴν συμπάθειαν καὶ ἐκτίμησιν, τούτου, ἔχοντα².

ἐπαρχίαν τῆς Κέας, Κύθνου καὶ Σερίφου καὶ ὁ ταύτης Ἐπίσκοπος κ. Νικόδημος εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Τήνου.

Ταῦτα καθυποβάλλουσα ἡ Σύνοδος διὰ τῆς Β. ταύτης Γραμματείας εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἀμφιβάλλει περὶ ἐπιτυχίας τούτου.

Τὰ μέλη

Ὁ Κορίνθου Κύριλλος Πρόεδρος

Ὁ Θηβῶν Παΐσιος

Ὁ Σαντορίνης Ζαχαρίας

Ὁ Λαρίσσης Κύριλλος

Ὁ Ἡλιουπόλεως Ἀνθίμος >*

* Κωνῆνου Οἰκονόμου ἔνθ' ἄνωτ. σ. 490 καὶ 670. Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1843 ἀριθ. φύλ. 4. σ. 14. Δ. Ματαράγκα ἔνθ' ἄνωτ. σ. 175, 177. Γερασ. Κονιδάρη: Θήρας Μητρόπολις ἐν «Θρησκευτικῇ καὶ Χριστιανικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ» Τόμ. Γ'. σ. 1058. Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως ἔτ. 1842 ἀριθ. φύλ. 29. σ. 169. Ἰωάν. Μπούα: ἔνθ' ἄνωτ. ἔτ. 1933 ἀριθ. φύλ. 37 σ. 293. Δ. Πασχάλη ἔνθ' ἄνωτ. σ. 221. Β. Ἀτέση ἔνθ' ἄνωτ. σ. 274, 280, 298. Τοῦ αὐτοῦ: Ὁ Ἐπίσκοπος Κέας καὶ Κύθνου Νικόδημος Ρουσσος (1797—1842). Ἐν Ἀθήναις 1949 σ. 20. Ἰωάν. Ψύλλα: Ἱστορία τῆς νήσου Κέας. Ἐν Ἀθήναις 1921 σ. 183. Μηλιαράκη Ἀντωνίου: Ὑπομνήματα περιγραφικὰ τῶν Κυκλάδων νήσων. Ἐν Ἀθήναις 1880. σ. 266.

1. Β. Ἀτέση, ἔνθ' ἄνωτ. 274.

2. Ὁ Δανιὴλ ἀπαντῶν εἰς τὴν, πρὸς τὸν Α. Ῥάλλην ἐπιστολὴν, ὑφ' ἡμερομηνίαν 18 Ἰουνίου 1843, σχετικῶς μὲ τὸν Ἱερόθεον Βενετσιάνον, τὸν κατὰ τὸ 1852, ἐκλεγέντα Ἐπίσκοπον Θήρας γράφει. «Τὸν συστηθέντα σύμβουλον Ἱερομόναχον Ἱερόθεον Βενετσιάνον ὑπεδέχθη ἐν γνωμόνως καὶ ὑπερευχαριστήθην πολὺ ἀπὸ τὴν προσωπικὴν γνωριμίαν του καὶ τόσοσ περισσότερο καθόσον ἠξιώθην νὰ ἔχω ὑπὸ τὴν πνευματικὴν μου ποιμαντορίαν τοιούτους ἀξίους καὶ ἐναρέτους κληρικούς...» ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ, ἐκ Κέας καταγομένου Γρηγορίου Ῥῶτα, τοῦ κατόπιν Ἐπισκόπου Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας εἶχε καλὴν ιδέα, πρὸς ὃν γράφων, ἐξ Ἀνδρου τῇ 7]6]843 ἔλεγεν. «Ἀπονέμων σας διὰ ταύτης μας τὰς ἐγκαρδίους μας εὐχὰς στεύδομεν νὰ σὰς διακοινώσωμεν τὴν ἄκραν πρὸς τὸ ὑποκείμενόν σας ἀγάπην μας διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν ἐμπιστευθέντων πρὸς ὑμᾶς καθηκόντων των καὶ διότι ἐδικαιώσατε τὴν ἡμετέραν ἐκλογὴν. Ἡ πρὸς τὸ ὑποκείμενόν σας ἄκρα ἀγάπη μας εἶναι ἀναντιρροίως καὶ δεύματα ταύτης εἶναι ἡ καθεκάστην σύστασις μου ὅπου δεῖ καὶ πρὸς αὔξῃσιν τῆς ὑπολήψεώς σας καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ νὰ σὰς ἀντικαταστήσωμεν ἀνώτερον παντὸς ἄλλου τοῦ, ἐν Κέας, κλήρου, ὡς σὰς ἀνήκει. Πρὸ τινων ἡμερῶν εἴχομεν γράφει πρὸς τινὰ τῶν, ἐν Ἀθήναις, φίλων περὶ τῆς προτάσεώς σας ὡς πρωτοσυγκέλου διὰ νὰ μὴν ἐξουτελεῖται ὁ χαρακτήρ σας ὡς ἐπίτροπός μας, προπορευομένων τῶν λοιπῶν ἱερέων, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ἦτον ἀδύνατον ἐπετιγόμεν ἐν ἄλλο, τουτέστι τοῦ νὰ σὰς προχειρίσωμεν Ἀρχιμανδρίτην καὶ τοῦτο ὕστερον ἀπὸ πολλὰς προσπαθείας μας καὶ παρακλήσεις μας...» ἐν συνεχείᾳ δὲ προτρέπει τοῦτον, ὅπως ὑποβάλῃ σχετικὴν ἀναφορὰν περὶ ἀπονομῆς αὐτῷ τοῦ ὁφικίου τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

(Συνεχίζεται)